



Výstup z konferencie organizovanej pod záštitou podpredsedu vlády SR pre ľudské práva a národnostné menšiny
Rudolfa Chmela, 8.11.2011 v Bratislave

Predpoklady inkluzívneho vzdelávania na Slovensku

Základní škola Vítkov, Komenského 754, okres Opava, příspěvková organizace

Zkušenosti s inkluzivním vzděláváním – Férová škola

Mgr. Blanka Váňová, ředitelka školy

Ve svém příspěvku se s Vámi podělím o zkušenosti s inkluzivním vzděláváním žáků ve věku 6 – 15 let.

Naše škola se nachází v malém městě Vítkově v Moravskoslezském kraji v okrese Opava na úpatí Oderských vrchů v Nízkém Jeseníku. Žije v něm přibližně 6 300 obyvatel. Ve městě působí osm škol a školských zařízení. Tři školy zřizuje Město Vítkov – dvě úplné základní školy a jednu mateřskou školu, pět škol zřizuje Moravskoslezský kraj – gymnázium včetně víceletého, základní uměleckou školu, střední odbornou školu, základní školu (bývalá zvláštní škola) a centrum volného času. Na malé město poměrně velké množství škol a školských zařízení. Součástí naší školy je základní škola, školní družina, školní klub, školní jídelna, školní poradenské pracoviště a sportovní areál.

Školu navštěvuje 306 žáků, z toho 5 žáků mentálně postižených, 12 žáků s vadami řeči, 4 žáci s poruchami chování, 1 žák sluchově postižený, 69 žáků s vývojovými poruchami učení a 83 žáků se sociokulturním znevýhodněním. Škola nevede přehledy o romských dětech i přesto, že naši školu úspěšně navštěvují. Velké zkušenosti máme rovněž se vzděláváním žáků s tělesným postižením. Školní družinu navštěvuje 180 žáků a školní klub 117 žáků. Ve školní jídelně se vystřídá denně kolem 1000 strážníků. Škola je denně v provozu od 6,30 do 16,30 hodin.

Pedagogický sbor čítá 22 pedagogů, 7 vychovatelek, 4 asistentky pedagoga a 20 nepedagogických pracovníků (kuchaři, ekonomky, uklízečky, správci sportovního areálu). Velká pozornost je věnována příznivému klimatu školy a vztahům mezi zaměstnanci. Dobré

klima ve vedení školy se přenáší na pedagogický sbor a nepedagogické pracovníky a ti je přenášejí na žáky školy a zákonné zástupce žáků.

Ve škole vyučujeme podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, podle přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením a podle školního vzdělávacího programu pro základní školu speciální. Svůj školní vzdělávací program má rovněž školní družina a školní klub. Součástí školních vzdělávacích programů jsou pravidla pro hodnocení žáků v předmětech s převahou naukového zaměření a v předmětech s převahou výchovného zaměření a dále hodnocení a klasifikace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně slovního hodnocení.

Ve škole působí skupiny nápravné péče, které vedou proškolení pedagogičtí pracovníci školy a speciální pedagog. Scházejí se jedenkrát týdně v odpoledních hodinách. Ke své práci využívají speciální pracovní sešity, kompenzační pomůcky a výukové programy. Skupiny jsou otevřeny rodičům žáků. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou zpracovány individuální vzdělávací plány, které jsou dvakrát ročně vyhodnocovány pedagogy, kteří žáky v daném předmětu vyučují.

Vysoce je hodnocena činnost asistentů pedagoga u žáků, kterým jsou doporučeni pedagogicko – psychologickou poradnou nebo jiným speciálním pedagogickým centrem. U asistenta pedagoga vyžadujeme alespoň ukončené střední vzdělání s maturitou a absolvování studia pro asistenty pedagoga.

Velký důraz je kladen na individuální přístup mezi žákem a pedagogem a v linii žák – pedagog – rodič. Individuální přístup ve vyučovacím procesu je považován za automatický zrovna tak, jako odklon od frontálního vyučování.

Velké oblibě se těší pracovní dílny pro rodiče s dětmi, které vedou pedagogičtí pracovníci školy. Rodiče získají návod, jak s dětmi doma pracovat, jak jim pomoci, ale také čeho se v domácí přípravě vyvarovat.

Účast na třídních schůzkách doporučujeme rodičům za doprovodu svých dětí. Tato zkušenost nám umožnila omezit mnohé dezinformace, které přenášeli rodiče domů z třídních schůzek.

Nedílnou součástí výchovně vzdělávací práce jsou mimoškolní aktivity, které umožňují dětem zažít úspěch.

Za podpory Krajského úřadu Moravskoslezského kraje bylo na naší škole zbudováno školní poradenské pracoviště. Pracuje v něm speciální pedagog, který organizuje ranní šálky čaje, individuální konzultace s rodiči a žáky, metodickou pomoc pedagogům, zabývá se prevencí neúspěchu, krizovou činností, logopedickou prevencí, reedukací, prací se třídou a předškolní přípravou dětí. Ve své práci využívá různých forem a metod práce jako například metodu instrumentálního obohacování podle Feuersteina, mediační výcvik, typologii MBTI a terapeutické techniky.

Budoucí prvňáčci absolvují testování pomocí metody Barevného snímání, které je zaměřeno na oblasti: skupina – individualita – vývoj, výkonnost – hodnocení – třída a neúspěch – riziko – vazba na ženy. V celkovém přehledu se zákonný zástupce dítěte seznámí se slabými a silnými prvky dítěte, které mají pomoci rodičům při rozhodování, zda je dítě připraveno k nástupu školní docházky.

Škola sama usiluje o různé dotační tituly z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Získali jsme dotace na projekty Přírodě blíž, Problémy s učením nemusí znamenat neúspěch v životě, Ze školy do života a Integrace na druhou. Poslední zmiňovaný projekt je realizován ve spolupráci s 20-ti základními školami v Moravskoslezském kraji. V rámci projektu absolvovali pedagogové kurzy typologie MBTI, základy konstruktivní komunikace, hodnocení jako součást učení, specifické poruchy učení důkladně a prakticky, čtením a psaním ke kritickému myšlení, mediální výcvik, Feursteinovu metodu instrumentálního obohacování a další.

Významnou složkou výchovně vzdělávací práce je rovněž mezinárodní spolupráce v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika a programu NAEP – Comenius. Pobyty ve školách v zahraničí jsou vždy zdrojem zkušeností a inspirace nejen pro pedagogy, ale i pro samotné žáky.

Škola se stala nositelem řady ocenění a certifikátů. Za zmínku jistě stojí certifikát Rodiče vítání, Férová škola, Aktivní škola, Ekoškola, Škola udržitelného rozvoje I. stupně a Krajina za školou.

Na závěr si dovoluji ocitovat z Evaluační zprávy Férové školy ze dne 4.10.2011:

„Škola nadstandardně pracuje s rodiči a dětmi neprospívajícími, neomezuje své podpůrné programy jen na děti s diagnózou, rodičům je podpora nabízena na rozdíl od běžně vyžadovaného povinného zájmu rodičů u jiných škol. Školní družina a klub jsou využívány i pro studijní účely a podporu učení. Rozmístění tříd je netradiční, podporující opatrovnictví starších žáků nad mladšími. Školní poradenské pracoviště se otevírá maximálně potřebám dětí. Budova školy slouží žákům a místní komunitě dlouho do odpoledních hodin. Žáci mají dostatek příležitostí a podnětů, jak se zapojit do dění školy, jak pocítit úspěch, škola podporuje pocit sounáležitosti. Nastavení vedení školy a pedagogů je velmi progresivní, otevřené, mnohé aktivity, které škola provozuje, jsou na úrovni příkladů dobré praxe.“

Mgr. Blanka Váňová
ředitelka školy

Kontakty: zsvitkovkom@seznam.cz, www.zsvitkovkomenskeho.cz, tel. +420 731 469 183